

ДУХОВНІ ЦІННОСТІ СУЧАСНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗОВАНОГО СВІТУ

Для початку, важливо звернути особливу увагу на актуальність цих питань. В умовах життя ХХІ століття, століття сучасних технологій та інноваційних тенденцій, ми щодня рухаємося до чогось нового, унікального. Сьогодні можна з упевненістю сказати, що світ змінився, і з ним змінилася людина, в тому числі і її світогляд.

Людина ХХІ століття асоціюється з масовою комп'ютеризацією та озброєнням, клонуванням, розвитком тероризму, матеріальним збагаченням, прагненням правити та воювати.

Проблема формування духовних цінностей сучасної студентської молоді надзвичайно важлива в наш час. Саме сучасна молодь, молоді професіонали, які мають велику відповідальність за створення нового, сучасного суспільства, беруть до уваги помилки минулого та використовують нові підходи задля розвитку.

Для новітніх розробок проблеми духовної культури молоді основою є традиція, що склалася ще у вітчизняній філософії. У «Філософії серця» С. Сковороди, М. В. Гоголя, П. А. Куліша, І. Я. Франка, П. Д. Юркевича, сфера розуму далеко не вичерпує духовного життя, його основою є «ідея серця» як центру внутрішнього світу людини, що визначила її індивідуальність.

Значну кількість наукової літератури присвячено цим питанням. Так, проблема соціокультурних орієнтацій розглядається в рамках загальної молодіжної проблеми молодих вчених. Дослідниками цього профілю є: Дробницький А. Г., Іконнікова С. Н., Кон І. С., Клепиков О. І., Лісовський Б. Т., Надольний І. Ф., Осовський В. Л., Семашко О. В., Сулейманова Л., Цибульник В. Ф. та інші. Ці автори аналізують світогляд молоді, морально-естетичні цінності, протиріччя духовного становлення молоді, специфіку молодіжної субкультури.

Метою дослідження є теоретико-методологічний аналіз поняття «духовні цінності», особливості формування ціннісних орієнтацій молоді в сучасному українському суспільстві та аналіз ролі окремих факторів, що впливають на цей процес.

Завдання дослідження: визначити, на основі аналізу філософської літератури, основу формування духовно-культурних цінностей серед студентів.

Об'єкт дослідження: духовно-моральне становлення особистості в молодому віці.

Предмет дослідження: духовні цінності студентської молоді в сучасному глобалізованому світі.

Цінність – це явище, яке об'єктивно за своєю природою добре для людини, спрямоване на утвердження його в бутті, реалізації його творчих можливостей [1, с. 104-105].

Ціннісні орієнтації, в широкому розумінні цього поняття, можна визначити як вибір людиною певних матеріальних і духовних цінностей як об'єктів, що визначають його цілеспрямовану діяльність, весь спосіб життя.

Духовна культура розгортається у двох формах, що характеризують домінування особистісної активності та соціокультурних компонентів. Саме духовна культура молоді може розглядатися як ресурс для реалізації особистих здібностей у напрямку, необхідному для людини і суспільства [2, с. 8-9].

Існує ряд провідних факторів, що впливають на формування ціннісних орієнтацій молоді, включаючи сімейне виховання як одну з перших і більш глибоких основ формування особистості, освітнього середовища, в якому продовжується розвиток особистості, доповнюється новою владою та іншими.

На нашу думку, сім'я – найвища цінність на Землі, яка наповнює життя кожної людини сенсом. Сім'я є єдиною інституцією, яка більш-менш збереглася між зруйнованими інститутами суспільства [3, с. 130]. Саме в сім'ї закладаються основи фізичного, інтелектуального і морального розвитку дитини, формуються громадянські почуття, світогляд і естетичні смаки. Пізніше до процесу виховання особистості залучені інші інститути.

Одним з таких інститутів, що має значний вплив на формування ціннісних орієнтацій сучасного молодого покоління, є освіта. Її завдання – сприяти розвитку особистості, допомагати їй знаходити шляхи самовдосконалення, що в результаті допоможе підвищити рівень її культури, орієнтувати її на досягнення високих моральних ідеалів, на прояв творчої діяльності.

Для вдосконалення духовно-культурної складової освіти сьогодні необхідно переорієнтувати вищу освіту на духовний і культурний розвиток особистості молодої людини, сформувати її духовні та культурні цінності [4, с. 14].

Живучи у ХХІ столітті, неможливо не зосередити увагу на такому факторі формування цінностей людства, як медіа. Через засоби масової інформації, різні ціннісні групи, ідеологічні стереотипи та моделі поведінки пропагуються серед різних категорій населення, внаслідок чого в суспільстві поширюються загальні форми культурного споживання.

Обґрунтовано певний зв'язок між телевізійними програмами, в яких переважає цинізм, неправда, лицемірство, жорстокість, насильство та асоціальні прояви в поведінці молоді, злочини та злочини, є невід'ємною частиною загальної ситуації злочинності в країні і збігається з її тенденціями і напрямками розвитку [5, с. 12].

Масштаби впливу на свідомість аудиторії, розташовані в інтернет-просторі. Такий спосіб спілкування з роками стає все більш доступним у суспільстві. Для людини, яка починає сприймати суспільство через Інтернет, постає нова картина світу, відмінна від реального життя.

Культура також суттєво впливає на формування моральних і духовних цінностей української молоді. По-перше, культура – це продукт суспільства, вираження його душі, інтерпретація життєвого досвіду. По-друге, оскільки кожен член спільноти розвивається в середовищі даної культури, переростає в неї, засвоюючи її цінності, культура є також генеративною силою душі [6, с. 51]. На жаль, значне збільшення частки матеріального фактора в ціннісних орієнтаціях простежується серед української студентської молоді. Український дослідник Скок М. А. тривожно вказує на цей факт [3, с. 130].

Результати соціологічного дослідження показують, що серед студентів значно зменшується престиж наукової діяльності. Більше 80% студентів українських університетів вважають, що вища освіта не сприяє розвитку здібностей молоді, а не надає культурних досягнень [7, с. 66]. Водночас соціологи відзначають, що «зниження інтересу до науки у студентському світогляді компенсується позитивним ставленням до релігії, і це мало значення для ставлення попередніх молодих поколінь» [8, с. 73]. Нинішня духовна ситуація ускладнюється тим, що заперечення демократичних сил ідеологією тоталітарного режиму спрямоване на знищення всіх знань і досвіду, отриманих в попередньому соціалістичному світі. Цінності та моральні установки, які визначали прогрес тоталітарного суспільства, розмиті і вже не є діючими принципами життя, а інші впроваджуються [6, с. 67].

Визначено особливості ціннісних орієнтацій молоді: вони перебувають у стадії формування і залежать від ціннісно-нормативної системи, яка домінує в даному суспільстві. На жаль, деякі духовні орієнтації та цінності втрачають певну цінність у житті сучасних студентів.

Отже, можна зробити висновок, що ціннісні орієнтації людини органічно пов'язані з проблемами людини і виступають головним компонентом визначення її поведінки.

Література

1. Бичко І., Бойченко І., Табачковський В. Філософія: Підручник для студентів вищих закладів освіти. 2-е вид., стереотип. К.: Либідь, 2002. 405 с.
2. Лопуга О. І. Духовна культура сучасної української молоді: Соціально філософський аспект: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук: спец. 09.00.03 «соціальна філософія та філософія історії». Одеса, 2016. 21 с.
3. Снок М. А. Ціннісні орієнтації особистості сучасного студента: Чернігівський державний педагогічний університет ім. Т. Г. Шевченка. Вісник ЧДПУ. Чернігів, 2002. Вип. 11: Серія: Психологічні науки. с. 128-132.
4. Безугла М. В. Формування у студентської молоді духовно-культурних цінностей освіти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.07 «теорія і методика виховання» Київ, 2015. 20 с.
5. Темех Н. Д. Українське телебачення і проблеми формування духовності молоді: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук: спец. 10. 01.08 «журналістика». Львів, 2005. 21 с.
6. Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації : моногр. : авт. колектив : О. М. Рудакевич (керівник) та ін. Тернопіль, 2015. 256 с.
7. Астахова В. І. Деякі нові підходи у соціальному портреті студентства: Проблеми вищої школи. К., 1993. Вип. 78. С. 65-69.
8. Крючков А. И., Крючкова Л. М. Мирозренческий портрет современного украинского студента: Чернігівський державний педагогічний університет ім. Т. Г. Шевченка. Вісник ЧДПУ. Чернігів, 2003. Вип. 20: Серія: Філософські науки. с. 71-76.
9. Nadia Hnasevych, Olena Morschakova The problem of the axiological existence of a person in an ideological aspect : Ціннісні орієнтири в сучасному світі: теоретичний аналіз та практичний досвід: збірник тез, Міжнародної науково-практичної конференції, 4-5 квітня 2019 р., м. Тернопіль: Видавничий центр ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, 2019. С. 11-13.